PRZEDŚWIĄTECZNY PORADNIK KONSUMENTA

Przydatne informacje przy zakupie żywności

OPAKOWANIE – OZNAKOWANIE

Na opakowaniu środka spożywczego szukaj obowiązkowych informacji o:

- **nazwie środka spożywczego**,
- **wykazie składników występujących w środku spożywczym,** *według masy tych składników, ustalonej w chwili ich użycia do wytworzenia środka spożywczego, w porządku malejącym,*
- **dacie minimalnej trwałości albo terminie przydatności do spożycia,**
- **warunkach przechowywania**, *jeżeli oznakowanie środka spożywczego zawiera informację o terminie przydatności do spożycia oraz w przypadku, gdy jakość środka spożywczego w istotny sposób zależy od warunków jego przechowywania,*
- **sposobie przygotowania lub stosowania, jeżeli brak tej informacji mógłby spowodować niewłaściwe postępowanie ze środkiem spożywczym,**
- **danych identyfikujących producenta** *lub paczkującego lub wprowadzającego środki spożywcze ,jeżeli działalność jest zarejestrowana na terytorium któregoś z państw członkowskich UE, miejsce albo źródło pochodzenia, w przypadku gdy brak tej informacji mógłby wprowadzać konsumentów w błąd,*
- **zawartości netto lub liczbie sztuk** opakowanego środka spożywczego,
- **numerze partii produkcyjnej** *rozumianej jako określona ilość środka spożywczego wyprodukowanego, przetworzonego lub zapakowanego w praktycznie takich samych warunkach*

  Numer partii produkcyjnej jest niezbędny dla identyfikacji danego produktu. Ma to znaczenie w przypadku np.: rozpatrywania reklamacji konsumenta.
- **klasie jakości handlowej**, *jeżeli została ona ustalona w przepisach w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej, albo inny wyróżnik jakości handlowej, jeżeli obowiązek podawania tego wyróżnika wynika z odrębnych przepisów.*

JAJA SPOŻYWCZE

Jaja kurze klasyfikowane są według jakości w następujący sposób:

- **klasa A (inaczej świeże) – jaja przeznaczone do sprzedaży konsumentom**
- **klasa B – jaja wyłącznie dla przemysłu spożywczego i niespożywczego**

Jaja klasy A klasyfikuje się według poniższych klas wagowych:

- **XL - bardzo duże: masa ≥73 g;**
- **L - duże: 73 g > masa ≥63 g;**
- **M - średnie: 63 g > masa ≥53 g;**
- **S - małe: masa <53 g.**

Określono również klasyfikację według sposobu utrzymania kur nieśnych (sposobu chowu):

- **0 - chów ekologiczny**
- **1 - chów z wolnym wybiegiem**
- **2 - chów ściółkowy**
- **3 - chów klatkowy**

Opakowania zawierające jaja klasy A posiadają na zewnętrznej powierzchni następujące dobrze widoczne i czytelne oznaczenia: „klasa" A lub „świeże".

Na opakowaniu powinny znajdować się:

- **kod zakładu pakowania**,
- **klasa jakości -** *opakowania są oznaczone za pomocą słów „klasa A" lub litery „A" występujących albo samodzielnie, albo w powiązaniu ze słowem „świeże",*
- **klasa wagowa,**
- **data minimalnej trwałości,**

  Jaja są klasyfikowane, znakowane i pakowane w ciągu dziesięciu dni od dnia, w którym zostały zniesione. Datę minimalnej trwałości, ustala się na nie więcej niż 28 dni od dnia zniesienia.

  Nasze wątpliwości powinno wzbudzić oferowanie do sprzedaży jaj w dniu np. 26.03.2011 z podaną datą trwałości „23.04.2011". Oznaczałoby to, że jajka zostały zniesione, zaklasyfikowane, oznaczone, zapakowane i dostarczone do sklepu w dniu 26.03.2011, co jest fizycznie niemożliwe.
- **informacja zalecająca konsumentom przechowywanie jaj po zakupie w warunkach chłodniczych,**
- **metoda chowu kur wyrażona słownie.**

Jaja znakowane są kodem producenta (o wysokości przynajmniej 2mm), w skład którego wchodzą:

- numer oznaczenia sposobu utrzymania kur nieśnych,
- kod państwa członkowskiego,
- weterynaryjny numer identyfikacyjny

W przypadku, gdy z przyczyn technicznych nie jest możliwe oznakowanie jaj brudnych, oznakowanie kodem producenta nie jest obowiązkowe.

Na zewnętrznej lub wewnętrznej powierzchni opakowania powinno znajdować się objaśnienie znaczenia kodu producenta (tj. kodu umieszczonego na skorupie jaja).

Jaj nie powinno się myć ani czyścić, ponieważ czynności te mogą prowadzić do uszkodzenia skorupki jaja, która jest skuteczną barierą uniemożliwiającą przedostawanie się bakterii i posiada szereg właściwości chroniących jajo przed drobnoustrojami.

Informacje podawane przy sprzedaży jaj luzem

W przypadku sprzedaży jaj luzem w sposób łatwo widoczny i czytelny dla konsumenta podaje się następujące informacje:

- klasa jakości
- klasy wagowe
- oznaczenie metody chowu
- objaśnienie znaczenia kodu producenta;
- data minimalnej trwałości.

MIĘSO I PRZETWORY MIĘSNE

Na opakowaniach wszystkich produktów pochodzenia zwierzęcego oprócz wspomnianych wcześniej danych wymagane jest podanie **weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego**.
Numer ten mówi o tym, że zakład działa legalnie, a produkcja odbywa się nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej.

Przy sprzedaży przetworów mięsnych oferowanych luzem („na wagę”) **sprzedawca ma obowiązek uwidocznić informację o składzie wędlin** tj. informację o zawartości składników np. mięsa wołowego, cielęcego czy też drobiowego, przypraw, substancji dodatkowych dozwolonych.

Laboratorium Kontrolno-Analityczne UOKiK z siedzibą w Warszawie przeprowadza między innymi analizy umożliwiające określenie gatunku mięsa zarówno świeżego, jak i w przetworach.

Testy immunologiczno-enzymatyczne przeprowadzane w tym laboratorium pozwalają określić już 1% dodatku mięsa wołowego, wieprzowego i drobiowego lub 2% baraniny do produktu. Pozwala to na wykrywanie ewentualnych zafałszowań.

PIECZYWO

W punktach sprzedaży pieczywa bez opakowań przy określonym rodzaju pieczywa należy podać następujące informacje:

- nazwę pieczywa,
- dane dotyczące producenta lub paczkującego,
- masę jednostkową,
- informację *„Pieczywo produkowane z ciasta głęboko mrożonego”*, w przypadku użycia takiego ciasta do produkcji pieczywa,
- wykaz składników oraz datę minimalnej trwałości, w przypadku pieczywa, przy którego produkcji użyto dozwolonych substancji dodatkowych przedłużających świeżość.

Kupując pieczywo należy szczególnie zwrócić uwagę na nazwę rodzajową pieczywa, czy jest adekwatna do deklarowanego składu, np. czy pieczywo żytnie zostało wyprodukowane rzeczywiście z mąki żytniej, a pieczywo orkiszowe – z mąki orkiszowej itd., czy znajdujące się w ich składzie składniki złożone z kilku komponentów (np.: polepszacze) posiadają wykaz tych komponentów.

W składzie chleba, do którego produkcji użyto różnego rodzaju mąk należy wskazać ilościową zawartość mąki, jeżeli zawartość danej mąki w chlebie jest istotna dla scharakteryzowania tego środka spożywczego i wpływa na odróżnienie go od podobnych chlebów dostępnych na rynku (np. mąki żytniej dla „chleba żytniego”, w którego składzie wymieniono mąkę żytnią i pszenną).

REKLAMACJE

Artykuł żywnościowy reklamujemy u sprzedawcy niezwłocznie po stwierdzeniu niezgodności z umową, ale nie później niż w terminie:

- 3 dni od dnia otwarcia opakowania w przypadku towaru paczkowanego (oznakowanego terminem przydatności do spożycia lub datą minimalnej trwałości lub dla którego nie określa się daty minimalnej trwałości albo terminu przydatności do spożycia);

- 3 dni od dnia sprzedaży lub otrzymania towaru – w przypadku towaru sprzedawanego luzem, odmierzanego w miejscu zakupu lub dostarczanego do miejsca zamieszkania kupującego.

Zawiadomienie o stwierdzeniu niezgodności z umową powinno nastąpić nie później niż przed upływem daty minimalnej trwałości towaru lub terminu jego przydatności do spożycia.

PAMIĘTAJ!

- **Produkty oferowane w świątecznej promocji często mają krótkie terminy przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości, dlatego też sprawdźmy na opakowaniu ich termin ważności i nie kupujmy na zapas;**

  Należy pamiętać, że jeśli data minimalnej trwałości lub termin przydatności do spożycia już upłynęły - to znaczy, że dane produkty nie nadają się do spożycia i po tej dacie nikt nie gwarantuje ich dobrej jakości. *Data minimalnej trwałości określa do kiedy produkt spożywczy zachowuje w pełni swoje właściwości a oznacza się ją sformułowaniem: „Najlepiej spożyć przed". Termin przydatności do spożycia stosuje się do produktów nietrwałych, po upływie którego produktu nie należy spożywać. Oznacza się go sformułowaniem: „Należy spożyć do".*

- **Towary z krótkimi terminami przydatności do spożycia bądź datami minimalnej trwałości są bardziej dostępne – bliżej klienta;**

- **Artykuł spożywczy przeterminowany, tj.: po terminie przydatności do spożycia bądź dacie minimalnej trwałości nie może być oferowany do sprzedaży, nawet po znacznie obniżonej cenie;**

- **Mając do wyboru ten sam asortyment sprzedawany luzem np.: pomarańcze, które klient sam wybiera, a pakowane przez sprzedawcę, wybieraj pierwszy wariant, gdyż w opakowaniu może znajdować się towar o niejednorodnej jakości handlowej;**

- **Sprzedawca ma obowiązek podania informacji o cenie jednostkowej, tj.: cenie za jednostkę miary (za litr, kilogram, gram). Porównując cenę jednostkową tego samego asortymentu, ale np.: o innej masie netto bądź innego producenta, można lepiej wybrać.**

- **Sprawdź cenę uwidocznioną na wywieszce przy towarze z ceną na opakowaniu jednostkowym bądź w czytniku, aby uniknąć rozczarowania przy kasie, gdyż często ceny na wywieszkach są niższe od cen zarejestrowanych w systemie komputerowo – kasowym;**

  Wywieszka cenowa to etykieta, tabliczka lub plakat z wydrukowaną lub napisaną odręcznie ceną i nazwą towaru, niezłączona trwale z towarem. *Na wywieszkach podaje się ceny aktualne w momencie oferowania towarów.*

- **Umieszczone na opakowaniu informacje nie mogą wprowadzać w błąd – powinniśmy znaleźć tam jasną informację, czy kupujemy „sok”, czy też „nektar”, a może napój;**
- **Kupujmy produkty w szczelnie zamkniętych i nieuszkodzonych opakowaniach;**
- **Żądajmy zawsze wydania paragonu – sprzedawca ma obowiązek go wydać;**
- **Wprowadzającym w błąd jest umieszczenie informacji, że wyrób posiada specjalne właściwości, w przypadku gdy ich nie posiada lub wszystkie inne artykuły tego rodzaju posiadają takie same właściwości, np. *„bez cholesterolu”* na oleju.**

Opracowanie:

Wojewódzki Inspektorat Inspekcji Handlowej w Warszawie
ul. Sienkiewicza 3, 00-015 Warszawa

tel. 22-826-18-30, 22-826-42-09
fax 22-826-21-95

mail: ih_warszawa@wiih.org.pl

www.wiih.org.pl